

Департамент культури Закарпатської обласної військової адміністрації
Комунікаційний заклад «Востокорусский музический физический колледж имени
Д.С.Задорна» Закарпатської обласної ради
Закарпатська організація національної спілки композиторів України
Закарпатське обласне відділення міжрегіональної колегіальної музичної
спілки

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції

У ДІАЛОЗІ З МУЗИКОЮ

25 - 26 квітня 2024 року

м. Ужгород

Департамент культури Закарпатської обласної військової адміністрації
Комунальний заклад «Ужгородський музичний фаховий коледж
імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради
Закарпатська організація національної спілки композиторів України
Закарпатське обласне відділення національної всеукраїнської музичної
спілки

У ДІАЛОЗІ З МУЗИКОЮ

Матеріали

III Міжнародної науково-практичної конференції

25 – 26 квітня 2024 року

Ужгород

2024

УДК 78.06
ББК У28

Редакційна колегія:

Стинич Наталія Іванівна, викладачка-методистка, голова циклової комісії «Теорія музики» комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради

Росул Тетяна Іванівна, кандидатка мистецтвознавства, доцентка, викладачка-методистка циклової комісії «Теорія музики» комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради

Теличко Віктор Федорович, доцент, викладач-методист циклової комісії «Теорія музики» комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради, заслужений діяч мистецтв України, голова Закарпатської організації Національної спілки композиторів України

У діалозі з музикою: Зб. матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород, 25–26 квітня 2024 р. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2024. 152 с.

Рекомендовано до друку методичною радою КЗ «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Задора» ЗОР. Протокол № 5 від 15 квітня 2024 року.

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, бібліографічних посилань та інших відомостей. Висловлені в тезах думки можуть не збігатися з поглядами редколегії.

ISBN 978-617-596-367-8

© Колектив авторів, 2024
© КЗ УжМФК ім. Д. Є.Задора, 2024
© Поліграфцентр “Ліра”, 2024

Організаційний комітет

Євген Тишук, директор департаменту культури Закарпатської обласної військової адміністрації, заслужений артист України

Світлана Стегней, директорка комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради, викладачка-методистка, заслужена працівниця культури України, «Відмінниця освіти України», голова Закарпатського обласного відділення національної Всеукраїнської музичної спілки

Марина Гірник, заступниця директора з навчально-виховної роботи комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради, викладач-методист

Наталія Кузьмінська, методистка комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради

Наталія Стинич, викладачка-методистка, голова циклової комісії «Теорія музики» комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради

Тетяна Росул, кандидатка мистецтвознавства, доцентка, викладачка-методистка циклової комісії «Теорія музики» комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради

Віктор Теличко, доцент, викладач-методист циклової комісії «Теорія музики» комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради, заслужений діяч мистецтв України, голова Закарпатської організації національної спілки композиторів України

З М І С Т

Розділ І. Теоретичні проблеми музичного мистецтва, виконавства та інтерпретації

<i>Басса Оксана.</i> Шевченківська балада у камерно-вокальній творчості М. Лисенка та С. Людкевича.....	7
<i>Бізіля Наталія.</i> Специфіка гармонічної мови ХХ століття.....	10
<i>Бородай Марія.</i> Мовний аспект гармонічних праць Федора Якименка та Івана Левицького.....	13
<i>Душиний Андрій.</i> Полірезонанс сучасного баянно-акордеонного репертуару молодих українських композиторів.....	15
<i>Бурда Руслана.</i> Програмна музика в контексті музично-історичних епох.....	18
<i>Дика Ніна.</i> Творчий профіль Віктора Камінського в просторі сучасної камералістики (до 70-річчя українського композитора).....	20
<i>Екман Мирослав.</i> Аранжування музичного твору як фактор розвитку творчої свободи митця: виклики та перспективи	24
<i>Качмар Марія.</i> Джерела давньої української музики у світлі сьогоденних публікацій.....	26
<i>Круліковська Тетяна.</i> Владислав Заремба: «Кобзар» Тараса Шевченка.....	28
<i>Ліпська Світлана.</i> Мистецтво артикуляції у розкритті художньо-образного змісту музичних творів	31
<i>Новикова Олександра.</i> Музика, створена штучним інтелектом, в контексті авторського права.....	34
<i>Олійник Світлана.</i> Пантеїстичне спрямування вокально-пісенних циклів К. Пендерецького як відображення філософсько-естетичної концепції митця періоду <i>fin de siecle</i>	38
<i>Прищяк Наталія.</i> Джаз як важлива складова музичної культури ХХ-ХХІ століття.....	41
<i>Росул Тетяна.</i> Кантата «Псалом землі Підкарпатської» Є.Сухоня: на перетині історичних та індивідуально-стильових координат	44

Розділ ІІ. Музична регіоналістика: події та постаті

<i>Касо Ганна.</i> Пам'яті народної артистки України Етелли Чуприк. До 60-річчя від дня народження піаністки.....	46
<i>Короленко Олена.</i> Невідомі сторінки творчості Іштвана Мартона	50
<i>Мадяр-Новак Віра.</i> Універсальний музикант Анатолій Затін та Україна (до 70-річчя від дня народження)	52
<i>Меденці Роман.</i> Власна інструментальна та вокально-хорова творчість.....	56
<i>Стинич Наталія.</i> З історії музично-теоретичного відділу Ужгородського музичного фахового коледжу імені Д.Є.Задора	59
<i>Теличко Віктор.</i> Іштван Мартон – композитор, педагог, музично-громадський діяч: штрихи до портрету	62
<i>Федорова Марина.</i> Твори для дітей різного віку у творчому доробку композиторів Кам'янецьчини	66

Розділ III. Педагогічна майстерність: актуальні питання музичної психології та педагогіки

<i>Жорняк Богдана, Юрчук Оксана.</i> Методологічні аспекти формування професійних якостей вчителя музичного мистецтва у педагогічному коледжі.....	70
<i>Конькова Марина.</i> Актуальні аспекти підбору репертуару як передумова успішного розвитку учня-гітариста.....	72
<i>Ластовецька Любомира.</i> Музично-педагогічні концепції фахової підготовки диригентів-хормейстерів.....	75
<i>Сухолова Маріанна.</i> Педагогічна технологія формування вокальної культури майбутніх викладачів музичного мистецтва.....	78
<i>Тетерюк-Кінч Юлія.</i> Вимоги до вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців-піаністів.....	81

Розділ IV. Музикознавчі студії молодих дослідників

<i>Антонов Микола.</i> «Домашня симфонія» як зразок втілення естетичних ідей бідермаєра у спадщині Р.Штрауса	84
<i>Анча Лілія.</i> Орган у храмовій архітектурі Німеччини періоду пізньої готики.....	86
<i>Баклаженко Наталія.</i> Постать Германа Жуковського в мистецькому житті України ХХ століття.....	88
<i>Білявець Маріанна.</i> Іспанська музична культура та її представник Мануель де Фалья	91
<i>Блонська Дар'я.</i> Новий підхід до жанру фольклорних обробок в «Дванадцяти курпівських піснях» ор.58 Кароля Шимановського	93
<i>Бомбей Олександра.</i> Потенціал музикотерапії як технології регуляції психо-емоційного стану людини.....	96
<i>Буштрук Олена.</i> Традиції чеської народної музики в «Лаських танцях» Леоша Яначека	99
<i>Годьмаш Вікторія.</i> Симфонічна поема «Бланік» як відображення національної самосвідомості Бедржиха Сметани	102
<i>Дидик Роман</i> Заслужений Прикарпатський ансамбль пісні і танцю «Верховина» в контексті міжнародної культурно-мистецької та волонтерської діяльності.....	104
<i>Дьолог Дарія, Чворук Ростислав.</i> Тематизм присвяти у контексті конкурсно-фестивального руху виконавців на народних інструментах сьогодення.....	107
<i>Жужевич Софія.</i> Інтеграція новітніх технологій в особистість людини.....	111
<i>Земко Віра.</i> Євгенія Марчук – представник Харківської композиторської школи	114
<i>Кісіль Марія.</i> Памяті композитора Володимира Івасюка (до 75-річчя від дня народження)	116
<i>Костур Тетяна.</i> Український піаніст Лео Сірота та фортепіанна японська школа 1 половини ХХ ст.....	118

<i>Крамар Ангеліна. Фанні Мендельсон та Клара Вік-Шуман: погляд на мисткинь крізь призму гендерних викликів епохи.....</i>	121
<i>Крегул Анна. Особливості стилю Ф.Пуленка (на прикладі концерту для фортепіано з оркестром cis-moll op. 146)</i>	124
<i>Крегул Лена. Орієнталізм у творчості К.Сен-Санса (на прикладі фантазії для фортепіано з оркестром «Африка» op. 89»)</i>	126
<i>Кузан Віталіна. Рок-балади в творчості М. Ластовецького.....</i>	129
<i>Маліновська Вероніка. Фанні Мендельсон та її фортепіанний цикл «Рік»....</i>	131
<i>Мищенко Анна. Історія Харківського музичного училища імені Б.М. Лятошинського в дослідженнях В.Ф. Кравець.....</i>	133
<i>Мошура Марія. Дитяча сюїта «Подорож Фрикадельки» для баяна (акордеона) Ярослава Олексіва: виконавські аспекти</i>	135
<i>Петручик Іван. Лейтмотивна система Г. Шора у кінотрилогіях «Володар перснів» та «Хоббіт» як об'єднуючий фактор звукового ландшафту світу Дж. Р. Р. Толкіна</i>	138
<i>Пилип Олена. Естетика виразовості вислову Василя Барвінського (на прикладі «Пісні» з фортепіанного циклу «Українська сюїта»).....</i>	141
<i>Попович Марія. Микола Ластовецький – сподвижник музичної культури Галичини</i>	145
<i>Сюй Шанмін. Періодизація симфонічної творчості Ма Сіконга</i>	147
<i>Чамахуд Дарина. Хорові твори Якова Яциневича: коло поетичних текстів та музичні особливості.....</i>	149

*Екман Мирослав Сергійович,
викладач та концертмейстер*

АРАНЖУВАННЯ МУЗИЧНОГО ТВОРУ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ СВОБОДИ МИТЦЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В музичному мистецтві та виконавській практиці сучасності одне із важливих місць займає складова основа власного відчуття ритму та слуху, без яких неможливо вибудувати повноцінне якісне виконавство та музичну діяльність в цілому.

Невипадково фундаментальність свободи відчуття ритму та наявність гострого відтвореного слуху несе за собою безліч завдань, спрямованих скерувати та налагодити діяльність музичних реципієнтів у процесі музично-виконавської взаємодії – між композитором або аранжувальником, виконавцем та глядачем у комплексному триєдиному довершеному їх вигляді.

І для цього необхідною умовою структурування триєдності є наскрізність широких пластів музичного мислення музикантів-інтерпретаторів, здатних пробудити найпотаємніші почуття у слухачко-глядацької аудиторії, виконуючи на сценічній арені той чи інший музичний твір.

Виходячи з цього, зауважимо, що головне завдання у реалізації та втіленні музичних творів на сцені є якісне створення аранжування як ключового фактору формування музичного смаку, стилізованості в сучасному виконавському мистецтві. На противагу заганжованості публіки легкою музикою, що має на меті не завжди достовірне глибинне начало свого формування, еволюція справжнього музичного мистецтва в просторовій та часовій взаємодії фундаменталізує цей процес як появу єдиного джерела музикальності.

Згадаємо, як визначається процес створення музики та аранжування.

Створення музики або **композиція** – це процес запису музики певним чином (на носій або на нотний папір), за допомогою якого інші можуть її правильно інтерпретувати. У процесі створення музичного твору композитором важливими є залучення широкого спектру знань та досвіду у застосуванні різноманітних технік [1].

Як відомо, **аранжування** розглядається як переклад, пристосування музичного твору, створеного для певного інструменту (голосу, співака чи ансамблю), для виконання його в тому чи іншому складі інструментів (або голосів) [2].

Створюючи аранжування музичного твору в тому чи іншому притаманному стилі із застосуванням власного неповторного бачення, композитор або ж аранжувальник бере на себе місію особистості, сповненої чудовим музично-естетичним смаком та широтою таланту, відмінним відчуттям метро-ритмічної організації та наділеним тонким і гострим слухом як фундатора у формуванні виконавської дії. Адже саме ці фактори є важливою передумовою створення, втілення на нотному папері, а в кінцевому результаті – яскравої подачі якісного продукту мистецько-виконавської діяльності на сцені перед глядачем.

І, безумовно, створення музичного аранжування покликане сприяти розвитку музично-слухових уявлень, музично-інтерпретаційних вузлів виконавства, розвитку відчуття метро-ритмічної організації, мелодико-гармонічної структури та їх комплексне моделювання у вигляді струнких побудов музичної думки.

Шукаючи шляхи у процесі формування музичного матеріалу твору, що аранжується, важливе значення відіграє наявність побудови квадратності періодів, розвиненості фразувальних одиниць, збагачення ритмічно-організованих сплавів у вигляді багатогранності використання різноманітних фактурних та технічно-виконавських формул, застосування збалансованого динамічного нюансування, штрихових та артикуляційних особливостей, нашарування пластів побудови фактури, гармонічної та ладо-тональної збалансованості музичного матеріалу у процесі викладу та розвитку музичного матеріалу у проведеннях різних партій, надаючи їм певної самостійності, гнучкого голосоведення із вкрапленням поліфонічних проведень, лейттем і т.д.

Адже саме ці фактори створення та втілення музичного твору є першочерговими складниками у формуванні музичної композиції в нотному вигляді, а в подальшому – у часово-просторовій аудіалізації їх виконання.

Для доброго створеного аранжування, орієнтованого на різні склади музикантів, основними показниками реалізації композиційного начала відіграє наявність оригінальності ідеї, її мистецького наповнення, еволюції та розвитку, сприятливого відчуття метро-ритмічної організації та ладо-тонального руху, наспівності та плавності голосоведення тощо.

Широта багатогранності ідей у створенні музичних творів композиторами або аранжувальниками є надзвичайно глибинною сферою їхніх внутрішніх переживань, що спонукають до процесу налагодження відчуття власного внутрішнього слухового контролю у пропорційності до музично-естетичного виміру виконавців-інтерпретаторів, а також художнього оздоблення та багато-спектральності застосування різноманітних технік композиторського письма та власної неповторності, що й власне формує мистецьке «Я» як ідентифікацію творчої свободи митця.

Список літератури:

1. Композиція (музика). URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 20.03.2024).
2. Що таке аранжування в музиці? Знання. 2018. URL: <https://znaniya.com/task/27272252> (дата звернення: 20.03.2024).

Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка
Кафедра музичної медієвістики та україністики

Качмар Марія Ігорівна
к.мист. (PhD), старший викладач

ДЖЕРЕЛА ДАВНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ У СВІТЛІ СЬОГОДНІШНІХ ПУБЛІКАЦІЙ

Джерела давньоукраїнської музики, що знаходяться сьогодні у бібліотеках та архівах України та світу, є важливими для пізнання історії нашого минулого. Тому їх публікація та презентація дає можливість донести голос віків від дослідника до виконавця та сучасного слухача. Вибрані пам'ятки опрацьовуються і видаються командою спеціалістів дослідників. Але важливим донести нові відкриття та їх потребу у вивченні різними рівнями музичної освіти в Україні.

З часів прийняття християнства на київських землях була запроваджена освіта, а з нею і рукописна школа перекладних і оригінальних праць, про що свідчить список-перелік збережених книг у бібліотеці Ярослава Мудрого. Вже з XI-XII ст. збереглися Кондакарі, Стихирарі, Октоїх, Мінея, Ірмологіони. Ці рукописи для нас є і свідченням християнської віри, і музичними пам'ятками, в той час з невменним “знаменним” нотописом, а радше українською його назвою є “кулизманий”. У цих джерелах збереглися жанри сакральної монодії на основі візантійських та слов'янських поетичних текстів, які на рівні із західним хоралом є зразками чудового співу на наших землях.

З добою Просвітництва у наших музичних пам'ятках, зокрема під назвою ірмологіон (саме цей тип збірника виокремився як суто музичний до початку XVII ст.) на зміну невменій-кулизманий нотації була запроваджена лінійна нотація з ключем До. У своїй праці німецький пастор Гербіній з записав її як “nothae musicae ruthenorum”, а в українських теоретичних працях XVII-XVIII ст. вона отримала назву “київська нота”. Про цю нотацію є ґрунтовні праці Олександри Цалай-Якименко [8] та проф. Юрія Ясіновського [9]. Зміна нотації сприяла поширенню давньоукраїнської багатоголосої музики званої “партесною”, яку сьогодні досліджують Ольга Шуміліна, Богдан Дем'яненко та Наталя Ключинська.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>